

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

I den Betænkning, der i Juli Maaned 1896 er afgiven af den i Henhold til Loven af 13de April 1894 nedsatte Landøkonomisk Kommission, meddeles det Side 42 fg.*), at Spørgsmaalet om ved Statens Hjælp at aabne Husmænds Afgang til billige Driftsmaal har været Genstand for Overvejelser i Kommissionen, men at Kommissionen efter at have drøftet flere Udkast i denne Retning har ment at maatte opgive at fremsætte nogen Plan til Spørgsmaalets Løsning, medens Kommissionen enstemmigt har sluttet sig til de fremkomne Ønsker om, at saadan lettet Afgang for Husmænd til billige Driftsmaal maatte kunne tilvejebringes.

Regeringen, der ligesom Kommissionen ved sine Overvejelser af det ommeldte Spørgsmaal er kommen til det Resultat, at der paa det ommeldte Punkt er en Mangel i Ordningen af Landbrugets Kreditforhold, som det er ønskeligt at finde Midler til at afhjælpe, har herester troet ikke længere at burde tøve med at fremsætte Forslag til Spørgsmaalets Løsning.

Som det af foranstaaende Lovforslag vil ses, har man dog ikke fundet det rigtigt at lade de foreslaaede Foranstaltninger komme Husmændene alene tilgode, men har, i Erkendelse af, at Brugere af Gaarde i ikke mindre Grad føle Savnet af billige Driftsmaal, foreslaaet, at Agangen til saadanne Aaan skal staa aaben for alle Landmænd, men dog kun saaledes, at der, idet Aaanets Størrelse iøvrigt stilles i Forhold til Aalsbrugets Størrelse, fastsættes en Maksimumstørrelse, som intet Aaan til en enkelt Jordbruger maa overskride.

Nærværende Lovforslag søger Spørgsmaalet løst gennem Dannelsen af Forstudsforeninger. Som Forbilledet have tjent de bekendte Raiffeisenke Aaanelasser, der have vundet saa stor Udbredelse og saa megen Anerkendelse i Tyskland, hvorom henvises til den som Bilag II. vedføjede Oversigt over de Raiffeisenke Aaanelassers og de Schulze-Dehlißches Kreditlagers Virkemaade og Betydning. Paa flere Punkter tillade imidlertid Forholdene her i Landet ikke at følge Forbilledet, og man kan da navnlig ikke som de Raiffeisenke Kasser fordre fuld direkte Sikkerhed (Pant eller Kaution) for Forstudsmaalene, ligesom det heller ikke vil

kunne overlades Foreningerne ved egen Hjælp at forskaffe sig den til Aaanelasseringens Drift fornødne Kapital.

Idet man derefter i det følgende skal gøre nærmere Rede for den Ordning, som er foreslaaet, skal man bemærke følgende:

Landmandens Driftskapital deler sig i den faste, der er bunden i Besætning, Redskaber og andet Inventar, og den flydende, der skal sætte Landmanden i Stand til at afholde de løbende Driftsudgifter saasom til Føkkeløn, Indkøb af Sædesfrø, Foderstoffer, Kunstgødning, til Besætningens og Inventariets Vedligeholdelse, Husboldning m. v. Den faste Driftskapital vil nutildags ordentligvis være tilvejebragt ved sekundære Prioritetsmaal i Ejendommen. Den flydende Driftskapital er i Virkeligheden Forstud, som hved Driften mod Refusion, naar Driftsindtægterne indkomme; den skal altsaa være til Stede og disponibel, naar Regnskabsaaret udløber og Beholdningerne ere realiserede. Kun med Tilvejebringelsen af den flydende Driftskapital paa billigt mulige Vilkaar og paa de Tider, da den tiltrænges, bestættiger nærværende Lovforslag sig.

Der frembyder sig da til Bejvarelse følgende Hovedspørgsmaal:

Hvor findes et Kriterium for, hvor stor den flydende Driftskapital bør være for hvert enkelt Landbrug, og hvor stor en Del af denne Driftskapital skal tilvejebringes som Forstud?

Hvilken Sikkerhed skal Landmanden stille for Forstudsmaalene?

Hvorledes opnaas, at Aaanene blive billige?

Da Størrelsen af den nødvendige flydende Driftskapital tør antages at være proportional med Bedriftens Omfang, og Bedriftens Omfang kan bestemmes ret nøjagtigt ved Angivelse af, hvor mange store Kreaturer, der normalt kan holdes paa den paagældende Ejendom, vil man kunne benytte Kreaturantallet som Maalestof for, hvor stor en flydende Driftskapital hvert enkelt Aalsbrug i Foreningen behøver og atter paa Grundlag heraf angive, hvor stor en Del af denne Driftskapital der aarligt skal tilflyde hvert enkelt Medlem som Forstudsmaal. Naar man gaar ud fra, at den flydende Driftskapital under sædvanlige Forhold kan sættes til c. 100 Kr. pr. stort Kreatur, og Halvdelen eller 50 Kr. antages at

*) Se foran Sp. 2923 fg.